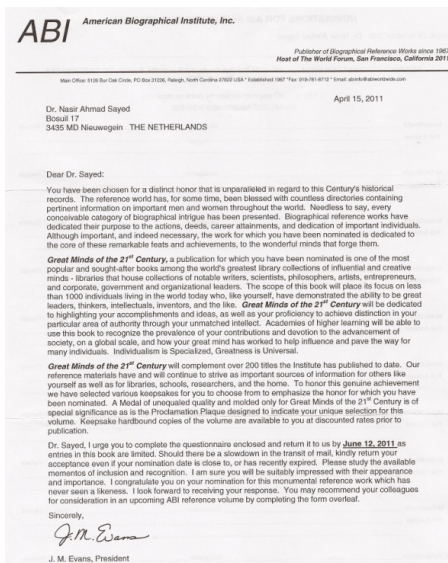

د یو ویشتمې پېړۍ غوره مفکر شخصیت

د امریکا د بیوگرافيو څېړنيز انستیتوت (ABI - American Biographical Institute)، چې د امریکا په (North Caroline) ایالت کې موقعیت لري، د څېړنو پر بنسټ یې یو افغان ډاکټر د یو ویشتمې پېړۍ غوره مفکر شخصیت ټاکلی دی او د نړیوال سفیر لقب یې ور کړی. دغه افغان ډاکټر چې سید نصیر احمد نومېږي؛ پروسېر کال یې د انگلستان د کمبریج د بیوگرافيو د څېړنيز مرکز لخوا د نړۍ د غوره څانگپوه ډاکټر لقب تر لاسه کړی ؤ، چې یو د سپینو زرو مېډال یې هم ورته ورکړی دی. دا دی سر کال د امریکا د بیوگرافيو د انستیتوت لخوا د یو ویشتمې پېړۍ د غوره مفکر شخصیت په نامه ونومول شو. د یادولو ده چې د گامبیا جمهور رئیس یحیی جامع، د پاکستان فقیدې صدراعظمې بي نظیر بوتو او گنشمېر نورو سیاسي لیډرانو هم د امریکا د بیوگرافيو د څېړنيز انستیتوت (ABI American Biographical Institute) لخوا د (ABI awards) لقبونه تر لاسه کړي دي.

انځور ۳: د نړۍ غوره مفکر شخصیت په اړه د (ABI awards) لیک

مور ستاسو په دغه بري او په نړيواله کچه د افغانانو د نيکنامۍ په اړه ټول ډېر خوشاله شولو او د هر افغان لپاره د وياړ ځای دی چې تاسو غوندې يو ډاکټر لرو. دا چې تاسو يو ډاکټر ياست او د دغه نړيوال څېړنيز مرکز څخه د غوره ډاکټر يا څانگپوه په نامه ياد شوي ياست، مور ته هم د منلو او وياړ وړ ده، مگر دا څه پېښه ده، چې د امریکا د بیوگرافيو څېړنيز انستیتوت تاسو ته د یو ویشتمې پېړۍ د غوره مفکر او نړیوال سفیر لقب درکړی؟ آیا تاسو په ټولنيزو هڅو او يا فلسفوي بحثونو کې هم فعال ياست، چې د يو غوره مفکر لقب مو تر لاسه کړی او يا سياسي هلی ځلي کوی، چې د نړيوال سفیر نومونه مو تر لاسه کړي دي؟

ځواب: گرانه! يو کس کولای شي په ډېرو برخو کې خپل شخصیت ته وده ورکړي. زه د افغاني کلتور او ادب په برخه کې فعاله ونډه لرم، خو بيا هم زه دقيق نه پوهېږم، مگر دومره ويل شم، چې زه په نړيواله کچه نه يوازې د افغانانو بلکې د پرديو په منځ کې هم په ټولنيزو هلوځلو بوخت يم او په ډېرو پوهنيزو، ادبي او ټولنيزو غونډو کې گډون کوم. په گنشمېر غونډو کې د نړۍ د بېلابېلو سيمو سياستوال، ټولنپوهان، ژورناليسټان او گنشمېر نور پوهان گډون کوي، نو هر ورو له خلکو سره خبرې او يا هم خلکو ته څه ويل د انسان په ژوند کې يو اغېز درلودلی شي او د نورو څېړنيزو مرکزونو پام ورته اړول کېږي.

دپاڼو شمېره: له ۱ تر ۴

افغان جرمن انلاین تاسو په درنښت همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
 يادښت: دلېکنې د ليکنيزې بڼې پاڼو له لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په څېر و لولئ

د افغانستان د وروستيو لسو کلونو په اړه ما د جگړې ضد دريځ خپل کړی او خپل نظريات مي په ليکلي بڼه د نړۍ تر واکمنو او ملگرو ملتونو رسولي دي. په ۲۰۰۱ ميلادي کال کې مو له نورو سوله ملو ټولنيزو بهيرونو، خوځښتونو او ټولنو سره يو ځای د امريکايي نيري پر ضد په آمستردام او بيا د اروپا په بېلابېلو مملکتونو کې د جنگ ضد پلاټفورم جوړ کړ او د جنگ ضد پراخي مظاهري وشوي، چې د نړۍ په کچه يې خپل اغېز پرېښود. پر عراق د امريکايي يرغل پر ضد هم دغه مظاهري د نړۍ په کچه جوړې شوي وې، چې ما له خپلي وسي سره سم د جنگ ضد پلاټفورم جوړولو کې ونډه اخيستي ده.

بايد ياده کړم، چې د يو مفکر او ټولنپوه وسله قلم او د هغه مفکوره ده، چې نورو ته يې په ليکلي بڼه ور رسوي. ما هم په ټولنيز ژوند کې د قلم په مرسته خپل نظريات په بېلابېلو ژبو ليکلي دي، چې قضاوت به يې بيا لوستونکي کوي او په ضمن کې مي د اروپا د ختيځ پوهني له انستيتوتونو، ژورناليسټيکو مرجعو او ټولنيزو بهيرونوسره هم په ځينو پوهنيزو غونډو کې کار کړی. د کمبرېج د ټولنيزو څېړنو د مرکز لخوا راته د (د نړيوال هنر، ساينس او کلتور) د دېرشمي کليزي د نړيوال سيمينار؛ چې د امريکا د نيويورک په ښار کې د ۲۰۱۱ ميلادي کال په جولای کې دابري شو، د سيمينار د مشر مسؤليت راکړلی ؤ، خو د بده مرغه د خپلي مسلکي بوختيا له کبله ما ونشوای کولای دغه غونډې ته ورشم.

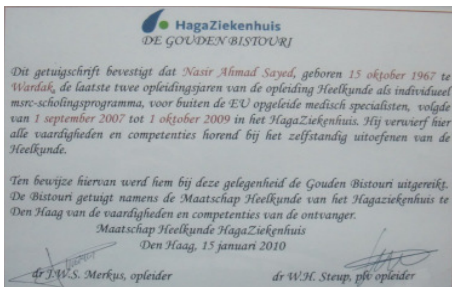
پوښتنه: ډاکټر صيب تاسو خو يو طبي ډاکټر ياست، نو له ټولنيزو ليکنو سره مو ولي مينه پيدا شوې او که د افغانستان د وروستيو څو لسيزو پېښو تاسو هم په سياسي بربوکی کې لاهو کړي ياست؟

ځواب: دا سمه ده چې زه يو روغتيايي کارکونکی يم، مگر هر ډاکټر په ذات کې يو ټولنپوه، روانپوه او اروا پوه هم دی او د انسانانو د روحياتو پټ اړخونه هم ورته مالوم وي. له بل پلوه که يو ډاکټر يو ناروغ تداوي کوي، نو د سم ټولنيز فعاليت پر بنسټ کولای شي د ټولني يوه لويه برخه درمل کړي، چې په ټولنيز ژوند کې به يې اغېز ليا هم پياوړی وي. تاسو ته څرگنده ده، چې لکه يو ډاکټر يو ځانگړه نه تنها د يو شخص په درملنه بوخت وي، د خپلي مسلکي پوهې پر بنسټ کولی شي ټولنيزې پېښې هم وسپري، وڅېري او يا يې هم د ليکنې په بڼه نورو هېوادوالو ته توضيح کړي. له بلې خوا يو انسان ټولنيز موجود دی او ټولنه هم د انسانانو مجموعه ده، نو د انسانانو تداوي د ډاکټر فرض دی. د افغانستان له وروستيو څو لسيزو څخه زه هم لکه نور افغانان اغيزمن شوی يم، نو زما په ليکنو کې هم د افغاني ټولني د ناخوالو څرک په زغرده ليدل کېږي.

پوښتنه: ما ته په زړه پورې ده، چې پرته له دغو مېدالونو او نومونو مو کومه بله ډالۍ يا لقب هم تر لاسه کړی؟ که به دي

اړه لږ مالومات راکړی، نو په زړه پورې به وي؟

ځواب: په ښوونځي کې شوخ وم، مگر سبق مي لوست، خو د ښوونځي په بهير کې نه پلار او نه هم کوم بل چاراته ډالۍ راکړې، پرته له يوې څښنې کوټرې، چې پلار مي د قرآن اعظيم الشان د تلاوت په اړه راته ډالۍ کړې وه. تر ننه مي هغه پېښه په ياد ده. د ښوونځي په پای کې د حبيبيې په لېسه کې وم، هغه مهال يې ځوانان په وچ زور عسکري ته لېږل، چې زه هم له عسکري نه د خلاصېدو او پوهنتون ته د تلو له اندېښنو سره لاس او گربوان وم. د حبيبيې لېسې نه له فراغته وروسته مي د

انځور ۴: د هاگ د روغتون د سروژود چارې ستاينليک

کانکور آزموينه تېره کړه، چې د کابل پوليتخنيک پوهنتون ته بريالی شوم او د لومړي درسي کال په بهير کې د بېلاروسيې هېواد ته د زده کړو لپاره واستول شوم. په ښوونځي کې مي هم کوم ځانگړی برياليتوب نه درلود، چې کومه جايزه يا ډالۍ مي تر لاسه کړي وای، خو د ښوونځي په لومړي او دويم ټولگي کې مي د روسانو په يو ښوونځي کې چې د جوزجان په ولايت د شبرغان په ښار کې ؤ، له روسي متعلمينو سره مي لېده کاته شوې، چې روسي ښوونکيو راته هغه مهال د قلمونو يوه گڼډۍ او کتابچې ډالۍ کړې وې.

په بېلاروسيه کې د طب پوهنځي د څلورم کال محصل وم، د روسيې او بېلاروسيې د محصلينو په يوه پوهنيزه سيالۍ کې مي گډون وکړ، په هغه سيالۍ کې مي د يو څو نغدو روپيو جايزه تر لاسه کړه. ماته ډېره په زړه پورې سيالۍ وه او يو د وياړ ځانگړی احساس راته پيدا شوی ؤ. دکميسيون غړو چې وليدم، نو راته خنډل يې او ويې ويل: نومري دي لوړې وي، مگر په روسي ژبه کې دي تېروتنې کړې وې. مور نه پوهېدو چې د افغانستان يې، مور گومان کاوه، چې د شوروي اتحاد له آسيايي جمهوريتونو څخه راغلی يې، ځکه مو د روسي ژبې په برخه کې ستا نه توقع ډېره وه، خو اوس پوه شولو چې ته په دغه سيالۍ کې يوازينی بهرنی يې. مگر بيا يې هم ډېر وستايلم. بايد ياده کړم، چې د

آزمويڼي په پانه مو د خپل نامه د ليكلو اجازه نه درلوده او يوه شمېره مو پر پانه ليكلي وه، چې ډبل كميسيون لخوا راكړل شوي وه.

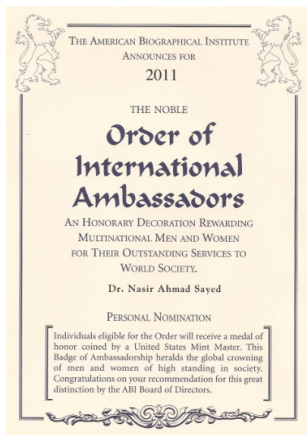
د نيدرلند د امستردام د مركزي اكاډميک روغتون لخوا يوه گړۍ او يوه كامره را ته ډالۍ شوي دي او د نيدرلند د دينهاگ په مركزي روغتون كې مې دوه كاله كار وكړ، چې د دغه روغتون د جراحي سروپس لخوا راته د سروزو د چارې (DE GOUDEN BISTOURI) سپرټيفيكاټ راكړل شو. دغه ډول سپرټيفيكاټ ځانگړو جراحو ته ورکول كېږي. د دينهاگ د ادارې لخوا ما ته هم دا ډول يوه چاره له سپرټيفيكاټ سره راكړل شوې ده، چې ما ته لکه يو جراح تر ټولو ډاليو او نومونو غوره ډالۍ ده.

پوښتنه: ډاکټر صيب ما ستاسو ځينې ټولنيزې ليکنې لوستې دي، چې ستاسو په ليکنو کې يو ځانگړی سبک ليدل کېږي، نو را ته په زړه پورې ده، چې تاسو د چا له سبکه پيروي کوئ او که ستاسو ليکنې خپل اړخ لري؟
ځواب: زه د کوم بل ليکوال پېښې نه کړم او په ليکنو کې هم له بل چا تقليد کول سم نه گنم. خو خپل ځانگړی سبک هم نه لرم، بيا هم زما ليکنې په يوه لنډه مقدمه پيلېږي، بيا موضوع سپرل کېږي او د ليکنې پايله پکې وي، نو کېدای شي په ټولنيزو ليکنو کې ډېر ټولنيز شيان او ټولنيزې پېښې بيان شي او په ليکنو کې د متلونو او د نامتو اشخاصو خبرې هم کاروم. په ساينسي يا روغتيايي ليکنو کې ليکنې د يوې منل شوې ادانې په بڼه ليکل کېږي، چې مقدمه، احصاييه، پرېکړه، لمنليک او اخستليک يې غوره برخې گڼل کېږي، چې روغتيايي او ساينسي ليکنې بيا په بشپړه توگه خپرېږي.

پوښتنه: ډاکټر صيب تاسو د ټولنيزو علومو په برخه کې لوست کړی او يا مو پخپله په دې برخه کې هلې ځلې کړي دي، نو ستاسو د ټولنيزو ليکنو انگېزه څه ده؟

ځواب: ما د تحصيل په دوره کې له ټولنيزو علومو، په تېره بيا تيولوژي، ټولنيز ديالېکټيک او تاريخي فلسفې سره ډېره مينه درلودله او په دې برخه کې مې ډېره مطالعه کوله. د (ډوکټورا) د پروگرام د تر سره کولو لپاره مې د يو کال په بهير کې فلسفه هم لوستې، چې د انټيک فلسفه، ديني او مذهبي فلسفې شاليد او د رېنيسانس اغېز په منځنيو پېړيو کې او د اتلسمې پېړۍ نه وروسته د لوېديزې فلسفې ټولنيز، کلتوري او سياسي بهير يې غوره برخې وې. بايد ياده کړم چې د فلسفې دغو زده کړو زما د ټولنيزې پوهې او د ذهن په وده کې غوره رول لوبولی او د ټولنيز پوهاوي په برخه کې يې ډېره مرسته راسره کړې ده. زما د ټولنيزو او ادبي فعاليتونو انگېزه د افغانستان په ناخوالو کې نغښتې ده، چې زموږ د هېواد بدمرغيو هم زه دې ته هڅولی يم، چې ټولنيز فعاليت وکړم او ټولنيزې ليکنې د افغاني ناخوالو په اړه وليکم.

ښاغلی ډاکټر صيب! دا د وياړ ځای دی، چې زموږ يو هېوادوال د نړۍ په کچه د امريکا د يو څېړنيز انستيتوت لخوا د (يووېشتمې پېړۍ د غوره مفکر شخصيت او د نړيوال سفیر) په نامه نومول کېږي او موږ ټول ستاسو په نومونه او ستاسو په ټولنيزو هڅو فخر کوو. د دې تمه لرو چې نور افغانان هم په نړۍ کې بريالي شي او خپلو هېوادوالو ته وياړونه ورپه برخه کړي. په پای کې که خپلو هېوادوالو ته څه ويل غواړئ، ډېر به خوشاله شم.

انځور ۵: د نړيوالو سفيرانو سلسله

گرانه وروړه! زه خو ځان يو عادي افغان گنم، نو زه به څه ووايم، خو د افغانستان په اړه د ټولو زړونه خوړين دي. په دې اړه به درنو افغانانو ته يو سپارښت وکړم، چې درنو هېوادوالو! نن سبا افغانستان د يوې نوي تاريخي آزمويڼي په درشل کې دی، ځکه چې د وروستيو لسو کلونو په بهير کې لوېديزو والو ونشوای کولای، چې د افغانستان غيور خلک اېل کړي، خو د دې تر څنگ د دې گواښ هم موجود دی، چې د لوېديزو والو له تېښتې وروسته بيا افغانستان په «من و تو!» و نه وپشل شي او خپلمنځي جگړې رامنځ ته نه شي. د دغه بدمرغي د منځنيو لپاره بايد خلک يو موټی شي او د افغان تر نامه لاندې د افغانستان هويت وساتي او لکه وروڼه د دغه خپل شوي او وېجاړ افغانستان په بيا رغاونه کې مټي راونغاړي او يو سمسور افغانستان جوړ کړي.

ښاغلی ډاکټر صيب ستاسو نه يوه نړۍ مننه چې زما سره مو دغه مالومات شريک کړ او په زړه پورې مالومات مو د خپلو ټولنيزو هڅو په اړه موږ ته څرگند کړل.
ستاسو نه هم مننه چې ما ته مو د دغو خبرو د توضيح کولو زمينه برابره کړه، کور مو ودان. د ټولو افغانانو د ښکمرغي او بري په هيله. وسلام.

د پاڼو شمېره: له ۳ تر ۴

يادونه: هغه رسنۍ (ټلويزيونونه، راډيوگانې، ورځپاڼې او ويبپاڼې) چې غواړي له ډاکټر صاحب سره خپله مرکې وکړي، هغه نن کابل ته تللی تر څو له خپلې کورنۍ سره د روژې مبارکه مياشت او اختر تېر کړي، دوی کولای شي د ۰۰۹۳۷۸۷۳۵۰۳۴۰ او ۰۰۹۳۷۸۷۸۶۰۰۶۱ ټيليفونونو له لارې دهغې سره مرکې تنظيم کړي.

په درنښت

دسيد عبدالله ولي زي مرکه

د پاڼو شميره: له ۴ تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادښت: دلېکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ